

† Francu Ks. Troštu.*

*Za klasom klas . . . in vedno nove
nam rane sekaš, smrt — hči greha;
razpet ni cvet, a že boleha,
ukaz že tvoj ga v temo zove . . .*

*Ko jedva moč Ti šla v vrhove
in bil si svojcem moč, uteha,
smrt trda Te tedaj upeha,
med hladne vrže te grobove . . .*

*A kakor grozna smrt je silna,
nestrn naš duh jo nadvladuje:
Čez grobno noč Te obiskuje!*

*In misel nas krepi blažilna,
ljubezni stezo vzpenja k Tebi,
združuje nas na božjem nebi . . .*

Fran Žgur.

* Franc Ks. Trošt je bil odličen slovenski učitelj in velik prijatelj ter podpornik našemu listu. Umrli je na Igu pod Ljubljano dne 16. julija t. l. Uredn.

MAJA:

Kralj vseh kraljev.

Pravljica.

onem času je to bilo, ko so še hodile vile po zemlji. Čudili so se ljudje: imenovali so imena čudna in čarobna.

Takrat je stala velika palača ob morju. Šumelo je morje dan za dnem, in brnele so vse tiste barve v solncu. — Valovi za valovi so se dvigali in se vzpenjali v visoke višave. Da ni bilo videti morja, bi bili mislili, da to niso nikakšni valovi, ampak stebri marmorni, veliki in visoki.

Tam v sredini morja je bilo najhujše, zakaj tam so bili najvišji ti valovi. V palači pa je bival kralj vseh kraljev, kralj mogočen in neustrašen. Živel je dneve, mesece, leta in leta v oni palači; pa je živel srečno in ni imel skrbi za življenje.

Prigodilo pa se je bilo, da so prišle krasne vile v palačo. Tri vile so bile, oblečene v tenčice vseh tenčic, odete v barve vseh barv. — Razsipali so se jim lasje, bogato in razkošno, po vitkem telesu, in oči so jim žarele kakor morje v opoldanskem solncu. In kralj je slonel ob naslanjaču in prisluškal godbi. — Imel je godce ta kralj, take godce, da jih ni bilo dobiti enakih po vsem svetu. In godli so ti godci čarobne pesmi in navdajali kralju sanje o morju. —

In kakor so bile prišle tiste tri vile, so nehali godci, in kralj je začuden sprejel ta bitja. In priklonila se je prva in je govorila: „Kralj vseh kraljev, mogočen si in velik, pa je veliko kraljestvo in bogato. Slišale smo o tebi in te pozdravljamo. Vendar enega nimaš ob vsej svoji mogočnosti, nimaš kamena dragega, ki žari v polnočni temi, kakor žari zvezda na nebu. Pridi k meni, in tvoj naj bo! Pa iti moraš opolnoči odtod in iti do tja, do srede morja, kjer so valovi kakor marmorni stebri. Vseh barv so polni . . .“

In je izpregovorila druga:

„Kralj vseh kraljev, krasno je tvoje bogastvo, pa nimaš krasote vseh krasot, nimaš moči take, ki bi ukrotila najkrutejšo žival ob pogledu nanjo. Imam jo pa jaz. — Roža je to, bela in svilnata. Raste na mojem vrtu sredi morja, tam, kjer so valovi kakor mramorni stebri. Pridi po njo v jutranji zarji, ko se bodo vzpenjale barve po morski obali . . .“

In je dejala tretja:

„Kralj vseh kraljev, lepote imaš v kraljestvu svojem; pa nimaš melodij tako omamljajočih, kakor jih imam jaz. Dvigajo se te melodije v višino nedogledno, v brezkončno sladkost. Pridi pa ponje v sredino, kjer se dvigajo valovi kakor marmorni stebri. Priti pa moraš o večeru zlatem, ko bodo brnele barve čarobne melodije po morju . . .“

In so se priklonile in so izginile, preden je mogel treniti kralj. In ko se je zavedel, jih ni bilo več.

In je vstal kralj in napovedal mir tri dni in tri noči. In v deveti uri po teh treh dneh in treh nočeh je odšel preko morja in hitel k vili po dragi kamen, ki žari opolnoči. Ni imel spremstva, sam je bil.

Šumelo je morje in šumelo. Zibal se je čoln, in kralj je strmel proti sredini morja. In ko je bila ura polnoči, pa se je vzdignil val, kakor so marmorni stebri, in kralj je ostrmel. Pred njim se je dvigala iz morja vila prva, čarobnejša, krasnejša. Namignila je kralju, razvila tenčice in se pogreznila v morje. Ko pa je minulo trenutkov devet in pol, je žarel v kraljevem plašču kamen vseh kamenov, žareč v temi polnočni.

In je plaval čoln naprej in naprej in je priplul do jutranje zarje. V zarji pa je vstala vila druga, in preden je minula trenutka desetina in pol, je imel rožo svilnato, ki ukroti vsakogar ob pogledu nanjo.

In je plaval čoln naprej in naprej — in priplul do zarje vseh barv, do zarje večerne. Pa se je dvigala vila tretja, velika in krasna. In preden se je zavedel, je imel melodijo čarobno, čarobnejšo od melodije Davidovih strun.

In plul in plul je čolnič po morju sinjem, po morju z barvami. In kralj je bil srečen, presrečen.

Dvor ga je sprejel z vso slavo, harfe so se oglašale, in melodije so mu donele. Pa kralj ni maral vsega tega. Izstopil je iz čolna, in visoki kandelabri so mu svetili v svetlo dvorano.

Pa je zaklenil vrata, vzel kamen vseh kamenov, rožo svilnato in melodijo čarobno. In je strmel in strmel in ni dehnil, ni se ganil.

Pa v svoji preveliki začudenosti ni spal in ni užival ničesar.

In so ga prišli motiti poslanci. In je izdal zapoved, nad vse strogo: „Kdorkoli se mi približa, zapade smrti, večni smrti . . .“

In so ga pustili, in kralj je strmel do smrti . . .

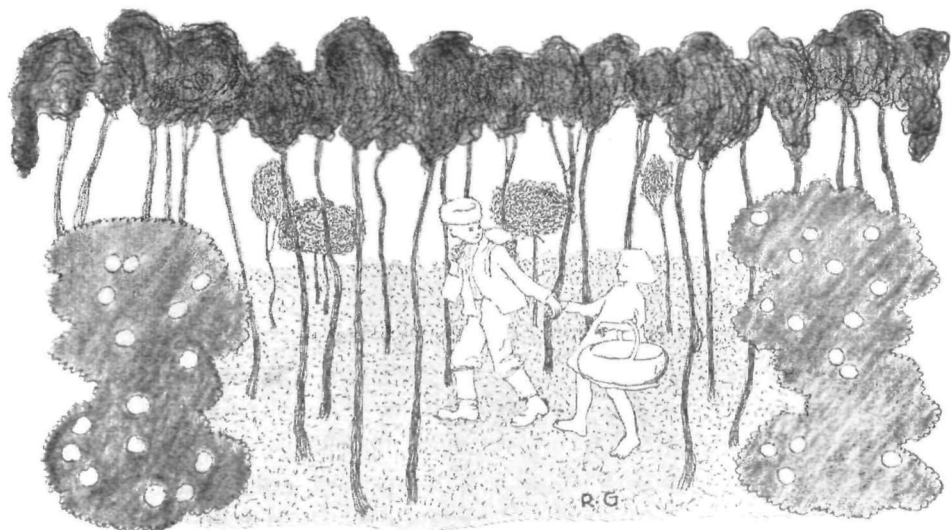
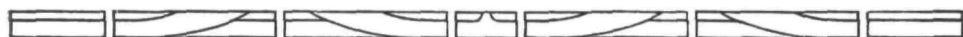

In v čolniček . . .

In v čolniček lep bom sedel,
tja čez morje bom veslal,
aj, s seboj pa vse spomine
nate, žalost, odpeljal.

Tam v daljavi bom popustil
te spomine — in tedaj:
spet vesel in z lahkim srcem
odveslal bom v svet nazaj. —

Tone Rakovčan.

Po sadje.

